

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΑΝΟΙΚΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

2010-2011

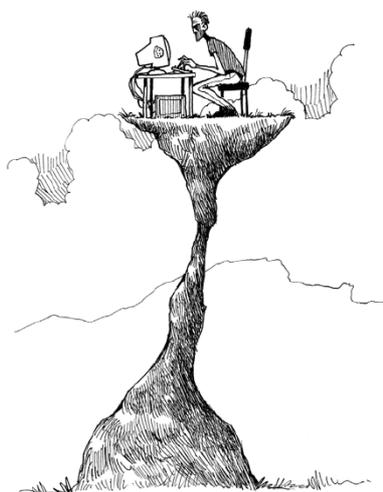
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ:

ΣΠΟΥΔΕΣ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

ΕΚΠ65

ΑΝΟΙΚΤΗ ΚΑΙ ΕΞ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

2^Η ΕΡΓΑΣΙΑ

Τίτλος:

«Αξιολόγηση των ΟΣΣ.- Εμπειρική έρευνα»

Σύμβουλος Καθηγητής: Α Σοφός

Φοιτητής: Μ. Παπαρηγοράκης

1. Περίληψη

Στις σπουδές με τη μεθοδολογία της Ανοικτής και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης η υποστήριξη των ενηλίκων σπουδαστών παίζει σημαντικό ρόλο στην εκπαιδευτική διεργασία. Είναι συνήθως απαραίτητη, προκειμένου αυτοί να ανταποκρίνονται στη μελέτη, τις εκπαιδευτικές τους υποχρεώσεις και να αντιμετωπίζουν τις δυσκολίες που συναντούν στην πρόοδο των σπουδών τους.

Η Ομαδική Συμβουλευτική Συνάντηση στα Προγράμματα Σπουδών του ΕΑΠ αποτελεί ένα αποτελεσματικό υποστηρικτικό εργαλείο στην πορεία των σπουδών. Δίνει τη δυνατότητα για πρόσωπο με πρόσωπο επικοινωνία μεταξύ διδάσκοντος και διδασκόμενου αλλά και μεταξύ όλων των μερών της εκπαιδευτικής ομάδας. Είναι δυνατόν να δημιουργηθεί ένα κλίμα εποικοδομητικής μάθησης, υποστήριξης και εμπύχωσης των φοιτητών προς την ολοκλήρωση των σπουδών τους.

Σκοπός της παρούσας έρευνας είναι να αξιολογήσει, αφού πρώτα καταγράψει τις αντιλήψεις σπουδαστών του ΕΑΠ, το κατά πόσον ο χώρος και ο χρόνος πραγματοποίησης των Ομαδικών Συμβουλευτικών Συναντήσεων του ΕΑΠ ανταποκρίνονται στον σκοπό τους και καλύπτουν τις ανάγκες τους

Λέξεις Κλειδιά

Εμπειρική έρευνα, Ανοικτή και εξ αποστάσεως εκπαίδευση, ΕΑΠ, αξιολόγηση, ΟΣΣ

Πίνακας Ακρωνυμίων

ΑεξΑΕ	Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση
Γ.Ε.	Γραπτές Εργασίες
Ε.Α.Π.	Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο
Θ.Ε.	Θεματική Ενότητα
Κ.Σ.	Καθηγητής Σύμβουλος
Ο.Σ.Σ.	Ομαδικές Συμβουλευτικές Συναντήσεις
Π.Σ	Πρόγραμμα Σπουδών

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ:

1	Περίληψη	σελ 3
2	Εισαγωγή.....	σελ 5
3	Θεωρητικό πλαίσιο	σελ 5
4	Η ΟΣΣ στο ΕΑΠ	σελ 6
4.1	Καθηγητής Σύμβουλος.	σελ 6
5	Αξιολόγηση Σκοποί	σελ 6
6	Διατύπωση στόχου	σελ 7
6.1	Ερευνητικά ερωτήματα	σελ 7
6.2	Μεθοδολογικό πλαίσιο–πληθυσμός-δείγμα	σελ 8
6.3	Μέθοδος συλλογής δεδομένων	σελ 8
7	Συμπεράσματα	σελ 8
8	Βιβλιογραφία	σελ 9

2. Εισαγωγή

Στη σύγχρονη πραγματικότητα οι όροι εκπαίδευση, επιμόρφωση, κατάρτιση, οριοθετούν την ανάγκη ο πολίτης, να είναι επαρκής αλλά και ευέλικτος σε επίπεδο γνώσεων, δεξιοτήτων και στάσεων, προκειμένου να έχει ενεργή θέση στο κοινωνικό γίνεσθαι, στην απασχόληση, στην οικονομία, στον πολιτισμό. Κοινός τόπος όλων αυτών είναι η αέναη, δια βίου μαθησιακή – εκπαιδευτική διεργασία. Το ΕΑΠ και η ΑεξΑΕ έρχεται να δώσει απάντηση στην απαίτηση αυτή.

Στα εκπαιδευτικά συστήματα από απόσταση το εκπαιδευτικό υλικό «διδάσκει» τους σπουδαστές. Ωστόσο από μόνο του δεν αρκεί, για να οδηγήσει ένα σπουδαστή στην επιτυχία καθώς αρκετοί παράγοντες δυσκολεύουν την πρόοδό του. Έτσι «η έννοια της υποστήριξης ήρθε να συμπληρώσει το κλασικό μαθησιακό μοντέλο, που βάσιζε στο εκπαιδευτικό-διδασκτικό υλικό την επιτυχημένη έκβαση των σπουδών του εκπαιδευόμενου» (Rowntree 1992). Μια μορφή της υποστήριξης αυτής στο ΕΑΠ είναι οι ΟΣΣ.

Στην εργασία αυτή, θα τεκμηριώσουμε το στόχο, τα ερωτήματα και θα αναπτύξουμε τη μεθοδολογία μιας έρευνας που θα καταγράφει απόψεις και θα αξιολογεί συγκεκριμένα χαρακτηριστικά των ΟΣΣ.

3. Θεωρητικό πλαίσιο

Η Ανοικτή εκπαίδευση ως φιλοσοφία, που αποτυπώνεται στο ιδεώδες της Ανοικτής Εκπαίδευσης, σε συνδυασμό με τις αρχές μάθησης ενηλίκων, «εκφράζει την υποχρέωση της κοινωνίας να παρέχει εκπαιδευτικές ευκαιρίες, να εξασφαλίζει την ελεύθερη πρόσβαση των πολιτών σε αυτές, να ενισχύει την αυτονομία του σπουδαστή σχετικά με τον χρόνο, τον τόπο και το ρυθμό μελέτης, αλλά και να σέβεται το δικαίωμά του για προοδευτική διαμόρφωση του εκπαιδευτικού του επιπέδου και φυσιογνωμίας»(Κόκκος 1999). Τα παραδοσιακά μοντέλα εκπαίδευσης δεν επαρκούν, έχουν περιορισμένες δυνατότητες και θέτουν αξεπέραστους περιορισμούς, ιδιαίτερα όσον αφορά την εκπαίδευση ενηλίκων.

Μια προσέγγιση με παιδαγωγικούς και εκπαιδευτικούς όρους «οριοθετεί την εξ αποστάσεως εκπαίδευση ως μέθοδο που επιτρέπει την εφαρμογή του ιδεώδους της Ανοικτής Εκπαίδευσης»(Βεργίδης 1998) και ως «εκπαίδευση που διδάσκει και ενεργοποιεί το μαθητή πώς να μαθαίνει μόνος του»(Λιοναράκης 2005), δεδομένου ότι η

«μάθηση είναι εξατομικευμένη και συντελείται κυρίως μέσω της μελέτης του εκπαιδευτικού υλικού»(Αθανασούλα-Ρέππα 2006).

Οι πρόσωπο με πρόσωπο εκπαιδευτικές συναντήσεις συμπεριλαμβάνονται στα βασικά μεθοδολογικά εργαλεία της ΑεξΑΕ, θεωρούνται, απαραίτητο και σημαντικότερο στάδιο της εκπαιδευτικής διαδικασίας, μέσο υποστήριξης των εκπαιδευομένων, ενώ αποτελούν βασικό χαρακτηριστικό οργάνωσης σπουδών στο ΕΑΠ.

4 Η ΟΣΣ στο ΕΑΠ

Οι ΟΣΣ είναι προαιρετικές, τετράωρες προγραμματισμένες συναντήσεις μεταξύ σπουδαστών και διδασκόντων, επαναλαμβάνονται σε προγραμματισμένα χρονικά διαστήματα-πέντε ανά Θ.Ε. Αποτελούν ακρογωνιαίο λίθο του διδακτικού έργου και της σχέσης μεταξύ διδάσκοντα και φοιτητών¹. Επιδιώκεται η επικοινωνία μεταξύ των μελών της ομάδας και μεταξύ ομάδας και διδάσκοντα (Βασάλα 2003) καθώς και «κατανόηση και αφομοίωση της γνώσης, προώθηση της ενσυνείδητης μάθησης και της ένταξης των φοιτητών στη διεργασία του «μαθαίνω πώς να μαθαίνω», της αυτοαξιολόγησης και της περαιτέρω προσωπικής ανάπτυξης»(Rogers 1999).

4.1 Καθηγητής Σύμβουλος

Ο διδάσκων στο ΕΑΠ, ονομάζεται Καθηγητής-Σύμβουλος. «Συντονίζει τη διεργασία της μάθησης και προσπαθεί να εμπλέξει ενεργητικά σ' αυτήν τους διδασκόμενους, διαμεσολαβεί ανάμεσα σ' αυτούς και το εκπαιδευτικό υλικό, δίνει συμβουλές, ενθαρρύνει και καθοδηγεί» (Βασιλού 2001,Κόκκος 2001). Προσδιορίζει σκοπό και στόχους κάθε ΟΣΣ, σύμφωνα με τις ανάγκες των φοιτητών και της ομάδας.

5 Αξιολόγηση Σκοποί

Κατά την UNESCO «αξιολόγηση είναι μια διαδικασία που αποβλέπει στο να προσδιορίσει, όσο πιο συστηματικά και αντικειμενικά γίνεται, την καταλληλότητα, την αποτελεσματικότητα και το αποτέλεσμα μιας δραστηριότητας σε σχέση με τους στόχους της. Είναι ένα εργαλείο διαχείρισης και μια διαδικασία οργάνωσης, σχετικά με την πρόσκτηση γνώσεων και τη δράση, που οφείλει να οδηγήσει στο να βελτιωθούν, από τη μια μεριά οι δραστηριότητες που λαμβάνουν χώρα και από την άλλη ο μελλοντικός προγραμματισμός και η λήψη αποφάσεων». Είναι «εργαλείο» παρακολούθησης και ελέγχου του εκπαιδευτικού έργου. Επιδιώκεται «να καταστεί ορατή η αναγκαία

---

¹ www.eap.gr/education

διορθωτική παρέμβαση και η αλλαγή που θα βελτιώσει την εκπαίδευση και θα συντελέσει στην καλύτερη λειτουργία του εκπαιδευτικού συστήματος με τις απαιτούμενες προσαρμογές» (Κασσωτάκης 1992).

Κατά τον Δημητρόπουλο (1991), η αξιολόγηση μπορεί να ειπωθεί ανάλογα με τα στάδια εξέλιξης του εκπαιδευτικού έργου και τους σκοπούς που θα υπηρετήσει σε: προκαταρκτική (πριν), διαμορφωτική (κατά) και τελική (μετά την εκτέλεση του έργου).

6 Διατύπωση στόχου

Στόχος της έρευνας αυτής είναι, να καταγράψει απόψεις σπουδαστών του ΕΑΠ για το πόσο ο χώρος και ο χρόνος πραγματοποίησης των ΟΣΣ ανταποκρίνεται στις εκπαιδευτικές ανάγκες τους. Βασικοί άξονές της είναι η διερεύνηση και αξιολόγηση της καταλληλότητας του χρόνου και του χώρου πραγματοποίησης των ΟΣΣ

Έτσι διαμορφώνονται οι **ειδικοί στόχοι**:

- Να αναδειχθεί η καταλληλότητα της πόλης, της ημέρας, της ώρας, και της προσβασιμότητας του κτιρίου όπου πραγματοποιούνται οι ΟΣΣ.
- Να διαπιστώσει το βαθμό στον οποίο λήφθηκαν υπ όψιν οι ανάγκες των εκπαιδευόμενων για τον χρονικό προγραμματισμό των ΟΣΣ και τη δυνατότητα αλλαγών.
- Να καταγράψει τις προτάσεις των εκπαιδευόμενων σχετικά.

6.1 Ερευνητικά ερωτήματα

Για την αύξηση της εγκυρότητας και της αξιοπιστίας της έρευνας μελετήσαμε σχετική βιβλιογραφία, αναλύσαμε παρόμοιες έρευνες και οδηγηθήκαμε στη διατύπωση των ακόλουθων ερευνητικών ερωτημάτων:

Είναι κατάλληλη, και σύμφωνη με τις δεσμεύσεις του ΕΑΠ η πόλη πραγματοποίησης των ΟΣΣ; Πόσο διευκολύνεται η μετακίνησή των σπουδαστών προς αυτήν;

Υπάρχει εύκολη πρόσβαση στο κτίριο πραγματοποίησης των ΟΣΣ;

Η ημέρα και ώρα πραγματοποίησης των ΟΣΣ καλύπτει τις ανάγκες των εκπαιδευόμενων; Πόσο διευκολύνεται η συμμετοχή τους; Ζητήθηκε η γνώμη τους; Υπάρχει δυνατότητα αλλαγών;

Υπάρχει ικανοποιητική χρονική απόσταση μεταξύ ΟΣΣ και ημερομηνίας παράδοσης της επόμενης εργασίας; Λήφθηκε μέριμνα ώστε να συνδιαστούν ΟΣΣ από διαφορετικές Θ.Ε. που πιθανόν παρακολουθεί ο Σπουδαστής;

Ποιες είναι οι προτάσεις των εκπαιδευόμενων σχετικά;

6.2 Μεθοδολογικό πλαίσιο-πληθυσμός-δείγμα

Η αξιολόγηση θα έχει το χαρακτήρα τελικής αξιολόγησης, θα αναδείξει το βαθμό στον οποίο ικανοποιούνται οι σχετικοί στόχοι του ΕΑΠ, τα αποτελέσματά της μπορεί να αξιοποιηθούν, στον προγραμματισμό του επόμενου σχολικού έτους.

Πληθυσμός της έρευνας είναι οι 600 σπουδαστές που παρακολουθούν τις Θ.Ε. «ΑεξΑΕ» και «Εκπαίδευση Ενηλίκων». Το δείγμα αποτελείται από 50 σπουδαστές, δηλαδή το 8.5% του πληθυσμού, ικανοποιητικό για την εξασφάλιση της αντιπροσωπευτικότητάς του

6.3 Μέθοδος συλλογής δεδομένων

Επιλέξαμε την ποσοτική μέθοδο ως καταλληλότερη για τη μορφή τελικής αξιολόγησης. Δίνει τη δυνατότητα να παράσχει αποτελέσματα των οποίων η γενίκευση είναι σχετικά εύκολη, ενώ μπορεί να συγκεντρωθούν οι απόψεις περισσότερων ατόμων.

Μεθοδολογικό εργαλείο είναι το ερωτηματολόγιο. Περιλαμβάνει ερωτήσεις κλειστού ή ανοικτού τύπου και θα διανεμηθεί στην 4^η ΟΣΣ. Βασικοί άξονές του είναι ερωτήσεις που αφορούν δημογραφικά στοιχεία και αυτές που αντιστοιχούν στα ερευνητικά ερωτήματα. Στο εξώφυλλο υπάρχουν πληροφορίες για το θέμα της έρευνας, την εμπιστευτικότητα και ανωνυμία των πληροφοριών.

7 Συμπεράσματα

Οι ΟΣΣ είναι βασικός παράγοντας υποστήριξης των εκαιδευομένων στο ΕΑΠ. Ο χρόνος ο τόπος της πραγματοποίησής των είναι καθοριστικός για την συμμετοχή τους, αφού η μεγάλη απόσταση, ο ακατάλληλος χρόνος, η δύσκολη πρόσβαση, κάνουν πολλές φορές απαγορευτική τη συμμετοχή.

Η διερεύνηση των απόψεων των σπουδαστών, είναι καθοριστική τόσο για την αξιολόγηση όσο και την ανατροφοδότηση, ενώ τα όποια πορίσματα προκύψουν θα μπορούσαν, να αποτελέσουν τα εναύσματα, πηγή νέων ερευνητικών ερωτημάτων και υποθέσεων μελλοντικών ερευνών.

8 Βιβλιογραφία

Αθανασούλα – Ρέππα, Α. (2006). *Ο ρόλος του Καθηγητή – Συμβούλου στην Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση*. Στο: Α. Λιοναράκης (Επιμ.), *Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση. Στοιχεία Θεωρίας και Πράξης* (σελ. 78- 107). Αθήνα: Προπομπός.

Βασάλα, Π. (2003). *Η επικοινωνία των Σπουδαστών της Μεταπτυχιακής Θεματικής Ενότητας «Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση» του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου*. Στο: Α. Λιοναράκης (Επιμ.), *2ο Πανελλήνιο Συνέδριο για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης* (Πάτρα, 27-30 Μαρτίου 2003). Πρακτικά Εισηγήσεων (σελ. 296-306). Αθήνα: Προπομπός.

Βασιλού – Παπαγεωργίου, Β. (2001). *Η διδασκαλία στην Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση: Η ανάδειξη Νέων Ρόλων και οι Τρόποι Διαχείρισής τους*. Στο: Α. Βεργίδης, Δ., Λιοναράκης, Α., Λυκουργιώτης, Α., Μακράκης, Β., & Ματραλής, Χ. (1998, 1999). *Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση. Θεσμοί και Λειτουργίες*, τ. Α'. Πάτρα: εκδόσεις Ε.Α.Π.

Βεργίδης, Δ., Λιοναράκης, Α., Λυκουργιώτης, Α., Μακράκης, Β., & Ματραλής, Χ. (1998, 1999). *Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση. Θεσμοί και Λειτουργίες*, τ. Α'. Πάτρα: εκδόσεις Ε.Α.Π.

Δημητρόπουλος, Ε.(1991), *Εκπαιδευτική Αξιολόγηση (μέρος πρώτο): Η αξιολόγηση της εκπαίδευσης και του εκπαιδευτικού έργου*, Αθήνα, εκδόσεις Γρηγόρη

Κασσωτάκης, Μ., «*Το αίτημα της αντικειμενικής αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου και τα προβλήματά του*», στο Ο.Ι.Ε.Λ.Ε., *Αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου*, Αθήνα, Εκδοτικός Όμιλος Ελλήνων Συγγραφέων - Καθηγητών, 1992, σσ. 46-70.

Κόκκος, Α. (2001). *Ο Ρόλος του διδάσκοντος στην Εκπαίδευση από Απόσταση. Η περίπτωση του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου*. Στο: Α. Λιοναράκης (Επιμ.), *1ο Πανελλήνιο Συνέδριο για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση* (Πάτρα, 25-27 Μαΐου 2001). Πρακτικά εισηγήσεων, τ. Α' (σελ. 19-31). Πάτρα: εκδόσεις Ε.Α.Π.

Λεξικό Unesco διαθέσιμο στο διαδίκτυο <http://www.thefreedictionary.com/UNESCO>

Λιοναράκης, Α. (2005). *Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση και Διαδικασίες Μάθησης*. Στο: Α. Λιοναράκης (Επιμ.), *Παιδαγωγικές και Τεχνολογικές Εφαρμογές* (σελ. 13-18). Πάτρα: εκδόσεις Ε.Α.Π.

- Λιοναράκης, Α. (2006). *Η θεωρία της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και η πολυπλοκότητα της πολυμορφικής της διάστασης*. Στο: Α. Λιοναράκης (Επιμ.), *Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση. Στοιχεία Θεωρίας και Πράξης* (σελ. 11-41). Αθήνα: Προπομπός.
- Rogers, A. (1999). *Η Εκπαίδευση Ενηλίκων*. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Rowntree, D. (1992). *Exploring Open and Distance Learning*. London: Kogan Page.